

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 425/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom, Garbiarska 20, Stará Ľubovňa, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 12 CoPr 1/2023 z 11. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako zamestnanec obce [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“ alebo „zamestnávateľ“) vykonával prácu odborného technického pracovníka pre údržbu a jeho pracovnou náplňou bolo okrem iného aj vedenie motorových vozidiel. Dňa 22. septembra 2020 sťažovateľ počas pracovnej doby viedol po miestnej komunikácii dvojkoľosové motorové vozidlo. Počas jazdy ho zastavila policajná hliadka, ktorá ho podrobila dychovej skúške s pozitívnym výsledkom, na základe čoho mu bol odobratý vodičský preukaz. Túto skutočnosť hneď po návrate na pracovisko sťažovateľ oznámil starostovi obce [REDAKOVANÉ], ktorý ho inštruoval, aby si do konca dňa zobral dovolenku, na ktorej zotrval do 7. októbra 2020.

3. Rozhodnutím o priestupku Okresného riaditeľstva Policajného zboru Stará Ľubovňa, okresného dopravného inšpektorátu č. ORPZ-SL-ODI2-180/2020-P z 5. novembra 2020 bola sťažovateľovi

uložená za porušenie cestnej premávky pokuta a zákaz viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu 6 mesiacov.

4. Sťažovateľovi bolo 2. februára 2021 doručené okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce na základe skutočnosti, že mal 22. septembra 2020 nastúpiť do práce o 7.00 h, začať vykonávať údržbu pracovného motorového vozidla, pričom prácu ukončil o 10.32 h, o 4 minúty neskôr viedol jednostopové motorové vozidlo, bol zastavený a kontrolovaný hliadkou Policajného zboru a podrobený dychovej skúške na zistenie požitia alkoholických nápojov s pozitívnym výsledkom. Uvedený skutok bol so sťažovateľom prejednaný príslušným dopravným inšpektorátom Policajného zboru, za čo mu okrem iného bola uložená sankcia viesť motorové vozidlá všetkých druhov. Podľa názoru zamestnávateľa, keďže mal byť sťažovateľ v pracovnej dobe pod vplyvom alkoholu a s veľkou pravdepodobnosťou pod vplyvom alkoholu viedol aj pracovné motorové vozidlo obce [REDAKOVANÉ], dopustil sa závažného porušenia pracovnej disciplíny a nemôže zostať v pracovnom pomere. Sťažovateľ s uvedeným okamžitým skončením pracovného pomeru nesúhlasil a trval na ďalšom zamestnaní v zmysle uzatvorenej pracovnej zmluvy, preto podal žalobu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru.

5. Na základe podanej žaloby Okresný súd Poprad rozsudkom č. k. 11Cpr/4/2021-129 z 15. marca 2022 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania. Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom č. k. 12 CoPr 1/2023 z 11. mája 2023 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd v bode 11 odôvodnenia rozsudku správne uviedol, že kruciálnou otázkou v tomto spore je ustálenie okamihu plynutia dvojmesačnej subjektívnej lehoty, v rámci ktorej mohol zamestnávateľ pristúpiť k okamžitému skončeniu pracovného pomeru v dôsledku závažného porušenia pracovnej disciplíny sťažovateľa spočívajúceho v požití alkoholických nápojov počas pracovnej doby.

7. Sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym posúdením jeho právnej veci konajúcimi súdmi, ktoré za okamih začatia plynutia dvojmesačnej subjektívnej lehoty na okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa určili deň, keď sa zamestnávateľ dozvedel o výsledku priestupkového konania, v rámci ktorého bolo konštatované porušenie pravidiel cestnej premávky závažným spôsobom. Zamestnávateľ ukončil pracovný pomer so sťažovateľom až 6 mesiacov od spáchania skutku a súčasne preukázaného závažného porušenia pracovnej disciplíny. Zo svedeckých výpovedí podľa názoru sťažovateľa vyplynulo, že starosta obce ako štatutárny orgán žalovaného od samého začiatku vedel, že 22. septembra 2020 bol sťažovateľ v práci pod vplyvom alkoholu, viedol jednostopové motorové vozidlo, ako aj pracovné vozidlo, že bol kontrolovaný hliadkou Policajného zboru a že mu z dôvodu pozitívneho testu na požitie alkoholických nápojov bol zadržaný vodičský preukaz, čím vznikol aj dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru pre závažné porušenie pracovnej disciplíny, pretože sťažovateľ bol zamestnaný ako vodič z povolania. Tým, že mu bolo zadržané vodičské oprávnenie, stratil spôsobilosť vykonávať prácu.

Teda zo strany zamestnávateľa neboli žiadne zákonné dôvody na to, aby čakal na akékoľvek rozhodnutie iného orgánu, ktoré by potvrdilo skutočnosť, ktorá mu bola známa už 22. septembra 2020.

8. Pokiaľ ide o právne posúdenie predmetnej veci odvolacím súdom, sťažovateľ zastáva názor, že odvolací súd si v bodoch 15 a 17 odôvodnenia svojho rozhodnutia odporuje, keďže v bode 15 uvádza „*možno vidieť porušenie pracovnej disciplíny*“ (uvedené zodpovedá zákonnému textu v § 63 ods. 5 Zákonníka práce), kým v bode 17 zase uvádza „*od zistenia závažného porušenia pracovnej disciplíny*“ (tu už ide zrejme o vlastné interpretačné vyjadrenie odvolacieho súdu). Ustanovenie § 63 ods. 5 Zákonníka práce podľa názoru sťažovateľa v danom myslí na prípady, v ktorých možno v konaní zamestnanca vidieť porušenie pracovnej disciplíny, pričom uvedené porušenie sa preukáže až na základe výsledku konania iného orgánu a od zistenia uvedeného výsledku plynie zamestnávateľovi subjektívna lehota dvoch mesiacov na okamžité skončenie pracovného pomeru. Odvolací súd však v bode 17 uvádza, že uvedená subjektívna lehota plynie zamestnávateľovi od zistenia závažného porušenia pracovnej disciplíny, a teda samotný odvolací súd zastáva názor, že závažné porušenie pracovnej disciplíny bolo zistené už 22. septembra 2020. V predmetnej veci nie je preto možné konanie sťažovateľa označiť za konanie, v ktorom možno vidieť porušenie pracovnej disciplíny, keďže porušenie pracovnej disciplíny bolo naplnené, resp. dokonané pozitívnym výsledkom na prítomnosť alkoholu v krvi, a preto na predmetnú vec nemožno aplikovať osobitné plynutie subjektívnej dvojmesačnej lehoty v zmysle § 63 ods. 4 a 5 Zákonníka práce. Zo strany všeobecných súdov teda došlo k nesprávnej interpretácii § 68 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, keď dospeli k záveru, že začiatok plynutia dvojmesačnej subjektívnej lehoty nastal dňom, keď bol žalovaný písomne vyrozumený o výsledku správneho konania zo strany správneho orgánu, pričom zamestnávateľ sa o dôvodoch okamžitého skončenia pracovného pomeru dozvedel už v deň, keď tieto dôvody vznikli, čo sám zamestnávateľ konštatoval v okamžitom skončení pracovného pomeru.

9. Sťažovateľ konanie zamestnávateľa, ale aj rozhodnutia všeobecných súdov v predmetnej veci považuje za porušenie princípu právnej istoty, keď v podstate viac ako 5 mesiacov zamestnávateľ vo veci nekonal a krátko pred uplynutím zákazu činnosti pristúpil k okamžitému skončeniu pracovného pomeru, čím zamestnanca ako slabšiu stranu vystavil hlbokej právnej neistote a túto právnu neistotu prehľadli aj všeobecné súdy pri rozhodovaní danej veci.

10. Odvolací súd podľa názoru sťažovateľa tiež úplne rezignoval na esenciálnu povinnosť detailne ozrejmiť dôvody, ktoré ho viedli k tomu, že odvolanie zamietol, a to v prípade, keď je zrejmé, že obrana sťažovateľa nebola zjavne bezúspešná. Krajský súd však evidentne nepostihol všetky významné momenty posudzovanej veci právne konkrétnym a zrozumiteľným spôsobom vysporiadať sa s podstatnými argumentmi sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľa v konaní o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy.

12. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa vychádzal ústavný súd z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

13. Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že napriek tvrdeniu sťažovateľa, že niet iného súdu, ktorý by poskytol ochranu ním označeným právam v dotknutom súdnom konaní, sťažovateľ podal 31. júla 2023 proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré bude posudzovať dovolací súd.

14. Rešpektujúc už zmienený princíp subsidiarity, ústavný súd konštatuje, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) je nepochybne tým orgánom právnej ochrany základných práv a slobôd, ktorý bude oprávnený posúdiť námietky sťažovateľa týkajúce sa zákonne aj ústavne súladného právneho posúdenia zásahov do jeho práv krajským súdom, a to na základe uplatneného mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania).

15. Podaním dovolania, ako aj podaním tejto ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvoril sťažovateľ stav, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací a ústavný súd. V podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, však takýto stav nie je ústavne aprobovateľný, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí.

16. V popísanom prípade môže byť v budúcnosti daná právomoc ústavného súdu, aby podrobil prieskumu rozhodnutie dovolacieho súdu z hľadiska, či dovolací súd nevybočil pri posudzovaní prípustnosti dovolania z ústavných medzí, avšak až na základe ďalšej ústavnej sťažnosti. Nie je však daná právomoc ústavného súdu podrobiť ústavnému prieskumu rozhodnutie odvolacieho súdu (a to ani na základe § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde).

17. K otázke konkurencie dovolania a ústavnej sťažnosti zaujal ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane právny názor, ktorý bol do dôsledkov vysvetlený v uznesení ústavného súdu č. k. IV. ÚS 404/2022 zo 6. septembra 2022 (schválený plénom ústavného súdu ako právna veta za rok 2022) v znení: I. Nie každé rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku spôsobuje zachovanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, zohľadňujúc predovšetkým subsidiaritu konania o ústavných sťažnostiach, preto posledná veta § 124 zákona o ústavnom súde o zachovaní tejto lehoty je určená na to, aby sťažovateľ v ústavnej sťažnosti mohol uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku. Ak by rozhodnutie o dovolaní bolo negatívne, má sťažovateľ pri zachovaní princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o námietky proti dovolaním napadnutému rozhodnutiu, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní, je možné ich potom

uplatniť súčasne, ale až v ústavnej sťažnosti. Lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (začína plynúť podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde). II. V prípade podania dovolania (iného opravného prostriedku) a súčasne, resp. pred rozhodnutím v tomto opravnom konaní aj ústavnej sťažnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie; to nebráni postupu podľa druhého odseku bodu I (obdobne IV. ÚS 471/2022, IV. ÚS 534/2022, IV. ÚS 24/2023).

18. Uplatnenie právomoci najvyššieho súdu teda vylučuje, aby v uvedenej veci vo vzťahu ku krajskému súdu súčasne rozhodoval ústavný súd, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) a podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu